

Leidraad voor de vertrouwenspersoon bij melding seksueel ongewenst gedrag naar aanleiding van de modernisering wet seksuele misdrijven

Inleiding

Vanaf 1 juli 2024 is de wet seksuele misdrijven gemoderniseerd en dit heeft te maken met de veranderende maatschappelijke opvatting over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Er is hiermee een betere strafrechtelijke bescherming tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag gekomen. Zie figuur 1 voor een overzicht van de strafmaat.

Voor de vertrouwenspersoon heeft deze modernisering van de wet gevolgen voor het uitoefenen van de functie. De LVV heeft deze notitie voor haar leden gemaakt om duidelijkheid te geven bij een melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Taken van de vertrouwenspersoon

1. Preventie

Binnen de organisatie is preventie belangrijk. Het bepalen van de gedragsnormen en de handhaving daarop.

Naast een goede normstelling is het belangrijk dat dit duidelijk is in de organisatie en dat hierover voorlichting en training wordt gegeven. Binnen de organisatie dient te worden gehandhaafd op deze normen en dit verlangt van het management dat zij hier actief aan meewerken en ook ondersteunen. De vertrouwenspersoon kan het management hierin adviseren en ondersteunen. Naast het kunnen melden bij de vertrouwenspersoon is het belangrijk dat de melder toegang heeft tot een klachtencommissie.

2. Melding

Wanneer een melder zich bij de vertrouwenspersoon meldt met een situatie van seksueel grensoverschrijdend gedrag, dan begeleidt de vertrouwenspersoon de melder. Door de wijziging van de wet is seksueel ongewenst gedrag sneller strafbaar, bijvoorbeeld als er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Het is belangrijk de melder hier goed in te begeleiden. De vertrouwenspersoon heeft een luisterend oor en kan de melder helpen de relevante zaken op een rijtje te zetten. Let op! De vertrouwenspersoon doet niet aan feitenonderzoek. Daarbij is belangrijk dat er meer dan één getuige van het voorval is. De melder dient zelf aangifte te doen van een strafbaar feit. Wijs de melder dan ook op het houden van de eigen regie bij de aangifte, zodat hernieuwd slachtofferschap, waarbij de melder door de houding van politie, advocaten etc. opnieuw slachtoffer kan worden, wordt voorkomen.

3. Geheimhouding

De vertrouwenspersoon heeft een geheimhoudingsplicht (en intern verschoningsrecht). Echter er zijn uitzonderingen: wanneer een vertrouwenspersoon gewetensnood heeft of als er wettelijke regelingen zijn die deze geheimhoudingsplicht opheffen. Dat zijn:

- misdrijven tegen de Staat;
- misdrijven tegen het leven gericht;
- mensenroof;
- verkrachting;
- wederrechtelijke vrijheidsberoving.

Wat dient de vertrouwenspersoon nu te doen?

1. Informatie geven binnen de organisatie over de wijzigingen in de wet seksuele misdrijven;
2. Adviseren over het actualiseren van de gedragscode (normen) binnen de organisatie en hier aandacht voor vragen;
3. Adviseren over hoe de opgestelde regels te handhaven binnen de organisatie;
4. Melders attent maken op de wijziging van de wet en daarmee verruiming om aangifte te doen.

Figuur 1: Overzicht strafmaat

Maximale straffen voor aanranding en verkrachting per leeftijdsgroep slachtoffer				
Seksuele misdrijven	Maximale straf als slachtoffer 16 jaar of ouder is*	Maximale straf bij slachtoffer 16 tot 18 jaar in specifieke situaties zoals een kwetsbare positie**	Maximale straf bij slachtoffer 12 tot 16 jaar	Maximale straf als slachtoffer jonger is dan 12 jaar
Schuldaanranding	2 jaar	Niet van toepassing***	Niet van toepassing***	Niet van toepassing***
(Opzet)aanranding	6 jaar	6 jaar	8 jaar	10 jaar
Gekwalificeerde (opzet)aanranding	8 jaar	8 jaar	10 jaar en 8 maanden	13 jaar en 4 maanden
Schuldverkrachting	4 jaar	Niet van toepassing***	Niet van toepassing***	Niet van toepassing***
(Opzet)verkrachting	9 jaar	9 jaar	12 jaar	15 jaar
Gekwalificeerde (opzet)verkrachting	12 jaar	12 jaar	15 jaar	18 jaar